

Žena a život

NINA, MARTA A SUBTILNOST EMANCIPOVA- NÉHO SVĚTA

Anna Durnová

Knihy, které si беру na dovolenou, čtu hned za sebou. Vzniká tím efekt nenadálých souvislostí, spojování hrdinek napříč romány i styly. Co mají například společného intelektuálky generace Z ze světa Sally Rooney s ženami z románů Lidie Jorge, které se vyrovnávají s koloniální minulostí Portugalska? Možná totéž tiché, neokázalé hledání sebe sama — které se v kulisách Dublinu nápadně podobá západu slunce v Mosambiku.

Na letošní dovolenou jsem brala poslední román Marlene Streeruwitz, současné rakouské spisovatelky, jedné z klíčových postav rakouské feministické literatury. A přibrala k tomu knihu Petry Soukupové *Marta děti nechce*. Na první pohled protichůdné světy odhalily mnoho společného.

Streeruwitz strávila v New Yorku podstatnou část života, dlouhodobě pendlujíc mezi Vídní a kosmopolitním městem liberálů. Právě nástup Trumpa ji však — jak sama přiznala — přiměl z tohoto útočiště odejít. Její letos vydané *Auflösungen* tak není jen románem o jedné ženě, ale i o konci jednoho New Yorku: města živého a otevřeného, které se proměňuje v místo zmatené a necitlivé — natolik, že nechá na chodníku ležet přepadenou ženu.

Rozvedená básnířka Nina přijíždí do New Yorku na stáž. Nechává za sebou kromě rozpadlého manželství i cefemérní vztah, který by možná měl budoucnost, kdyby neodjela. Nebo je právě proto cool a nedostupná? A tím přitažlivá? Jenže New York se Nině rozpadá pod rukama. Stejně jako společnost, které už nerozumí. Stejně

jako vztah s její dospívající dcerou, jež se od ní čím dál víc vzdaluje. Nina přemýšlí o svém ženství po padesátce, o tom, zda je ještě možné mít pevné pouto — s dítětem, s partnerem, se světem. Její naděje se drolí stejně jako ulice města, které kdysi milovala.

A do toho mladá markeťáčka Marta z Prahy. Která děti nechce, nikdy nechtěla a nikdy chtít nebude. Která žádné takové pouto necítí. Ale podobně jako Nina se i ona vydá na cestu napříč svým já, lemovanou skrze letní pout do Santiaga. Sama, s novými botami a s účtem na Instagramu, na který dává své fotografie z pouti. Opatrně, aby nedráždila svého přítele, se kterým napůl vychovává jeho dvě děti, když jsou zrovna v rámci střídavé péče u nich.

Je to důvod, proč nemá vlastní děti? Ne. Marta je má ráda. Ale nechce svoje. A co tedy chce? To Marta vlastně ví, ale má pocit, že ji pořád někdo někde škatulkuje. A tak hledá útěchu v samotě pouti. Stejně jako se Nině rozplývají ulice New Yorku, rozplývá se Martě představa spirituálního očistného pochodu. Všude vidí chyby a nedostatky, jako by se neuměla odevzdat. Jako by i ona najednou hledala smysl svého života, svého ženství, které chce být bezdětné, ale zároveň přijaté.

V jejich paralelních cestách se odhaluje svět, kde je možné si zvolit jiný život, být svobodná — ale jen málokdy je možné v tom nebýt sama. Jejich únava a pochybnosti jsou citlivým záznamem napětí mezi individuální touhou po smyslu života a společností, která na tuto touhu neumí odpovědět. Kéž bychom tuto citlivost uměli přenést i mimo literaturu.

Autorka je politoložka.